

**КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ**

МІЖНАРОДНЕ ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

International Technical Regulation

Ступінь вищої освіти	Магістр
Навчальний рік	2021/2022
З якого курсу викладається	1
В якому семестрі (-ах) викладається	1-2
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Чуйко Марина Миколаївна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат технічних наук
Кафедра	Маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва
Посада	Доцент кафедри маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва
Профіль викладача	Google Scholar / ORCID / ResearchGate
Контактна інформація	m.chuiko@knute.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Міжнародне технічне регулювання» – вибіркова навчальна дисципліна, що передбачає підготовку фахівців за спеціалізаціями «Митна справа», «Товарознавство і комерційна логістика». Вивчення дисципліни спрямоване на отримання здобувачами вищої освіти знань щодо забезпечення безпеки та відповідності товарів та послуг міжнародним вимогам, захисту внутрішнього ринку та розширення зовнішнього ринку країни, сприяє розвитку новітніх технологій та підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Зі вступом України до СОТ перед нею розкрилися великі можливості щодо виходу на єдиний європейський ринок, які вона й досі не може реалізувати через недосконалість своєї системи технічного регулювання, принаймні невідповідність її європейській. Система технічного регулювання є основою внутрішнього ринку Європейського Союзу, тому її гармонізація – одне з основних питань щодо інтеграції України в світову економіку. Виходячи з цього, вивчення законодавчої бази з питань міжнародного технічного регулювання та порядок її застосування є вкрай необхідним в сучасних умовах.

Мета дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти глибоких знань щодо структури, складових системи міжнародного технічного регулювання, законодавчого та нормативно-правового забезпечення її функціонування, аналізу діяльності міжнародних і національних організацій у цій сфері, перспектив організаційних заходів щодо адаптації положень вітчизняної системи технічного регулювання відповідно до міжнародних норм та правил.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- основні законодавчі та нормативні документи з питань міжнародного технічного регулювання та порядок їх застосування;
- терміни та визначення з питань міжнародного технічного регулювання;
- систему технічного регулювання передових країн світу та ЄС;
- характеристику та основні напрями діяльності міжнародних організацій у сфері технічного регулювання та організацію роботи системи міжнародного технічного регулювання в світі та в Україні;
- напрями адаптації системи технічного регулювання України з вимогами ЄС: проведення адаптації українського законодавства до європейського, гармонізація нормативної бази з міжнародними і європейськими стандартами, поступовий перехід від обов'язкової сертифікації до оцінки відповідності за вимогами технічних регламентів, зміцнення та розвинення спроможності українських інституцій у сфері ринкового нагляду на основі досвіду держав -членів ЄС;
- структуру органів і служб з питань міжнародного технічного регулювання, їх функції і завдання;
- складові системи міжнародного технічного регулювання (стандартизація, оцінка відповідності, метрологія забезпечення, управління якістю, ринковий нагляд);
- системи управління якістю у відповідності з міжнародними стандартами ISO серії 9000, ISO серії 14000 та ISO 22000;
- економічні та правові аспекти системи міжнародного технічного регулювання;
- основні положення щодо розвитку руху споживачів та захисту їх інтересів і прав;

вміти:

- здійснювати реалізацію єдиної технічної політики у сфері системи міжнародного технічного регулювання;
- використовувати нормативні документи, оцінювати їх з точки зору вимог науково-технічного та соціально-економічного прогресу та захисту прав споживачів;
- приймати обґрунтовані самостійні рішення про відповідність нормативних документів встановленим міжнародним вимогам;
- виявляти чинники поліпшення якості продукції і забезпечення її конкурентоспроможності за рахунок впровадження сучасної системи міжнародного технічного регулювання;
- застосовувати міжнародні та європейські нормативні документи в практичну роботу організацій всіх напрямів діяльності.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ стандартизації, метрології, управління якістю та митної справи.

Програма дисципліни

Тема 1. Роль та значення системи технічного регулювання в умовах глобалізації економічних процесів

Роль, значення, завдання технічного регулювання. Передумови розвитку та етапи становлення системи технічного регулювання у світі.

Основні поняття та визначення у сфері технічного регулювання. Загальний огляд ситуації у світі та глобальні виклики людству, що впливають на сферу технічного регулювання та споживчої політики.

Тема 2. Роль міжнародних організацій в системі міжнародного технічного регулювання

Характеристика, завдання та напрями діяльності Світової організації торгівлі (СОТ), організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСД), Організації ООН з питань продовольства та сільського господарства (ФАО), Організації ООН з промислового розвитку (УНІДО), організації ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), програма розвитку ООН (УНДР) та ін. Характеристика та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері технічного регулювання.

Міжнародні та регіональні організації зі стандартизації: міжнародна організація із стандартизації (ІСО), Європейський комітет із стандартизації (СЕН), Європейський комітет із стандартизації в галузі електротехніки та електроніки (СЕНЕЛЕК), Міжнародна електротехнічна комісія (ІЕС/СЕІ). Діяльність Європейського союзу в галузі стандартизації.

Міжнародні та регіональні організації з метрології: Міжнародне бюро мір і ваги (ВІРМ), Міжнародна організація законодавчої метрології (ОІМЛ), Міжнародна конфедерація з вимірювань (ІМЕКО), Всесвітня метеорологічна організація (ВМО). Міжнародні та європейські організації в галузі оцінки відповідності та акредитації: Європейський комітет ІСО з оцінки відповідності (САСКО), система з сертифікації виробів електронної техніки (ІЕСКО), Міжнародна конференція з акредитації випробувальних лабораторій (ІЛАС).

Міжнародні та регіональні організації в галузі якості, безпеки та споживчої політики: міжнародна організація споживачів (Consumer International – СІ), Комітет з захисту інтересів споживачів (СОПОЛКО), Європейська організація з якості (ЕОКО), Організація ООН з питань продовольства та сільського господарства (ФАО), Міжнародний альянс НАССР (США), Міжнародна організація з тестувань товарів та послуг (ІСРТ) тощо.

Тема 3. Особливості систем технічного регулювання певних країн світу

Система технічного регулювання в країнах ЄС – правила системи, принцип створення єдиного ринку. Особливості технічного регулювання країн СНД, Азії, США, Канади.

Характеристика національних органів у сфері технічного регулювання певних країн світу.

Тема 4. Міжнародні угоди та законодавчо-нормативна база сфери міжнародного технічного регулювання

Характеристика міжнародних угод, директив ЄС у галузі технічного регулювання. Генеральна угода з питань митних тарифів і торгівлі (ГАТТ). Роль, переваги та недоліки директив Нового і Глобального підходів щодо обов'язкових вимог до певних видів продукції.

Технічні бар'єри в торгівлі. Загальні принципи вільного руху товарів в країнах ЄС. Основні засади політики країн щодо подолання технічних бар'єрів в торгівлі. Угода про технічні бар'єри в торгівлі СОТ (ТБТ). Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів. Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА).

Тема 5. Складові системи міжнародного технічного регулювання

Система стандартизації продукції. Основні цілі СЕН, правила розробки стандартів, директив, забезпечення бізнес-підходу в межах СЕН. Добровільність застосування стандартів як основний принцип міжнародної стандартизації.

Система оцінки відповідності. Основні завдання Програми інтеграції України до Європейського Союзу в сфері підтвердження відповідності. Визнання результатів робіт з оцінки відповідності як шлях усунення технічних бар'єрів у торгівлі. Завдання та мета державної політики у сфері підтвердження відповідності. Мета, принципи та завдання підтвердження відповідності. Підтвердження в законодавчо регульованій та законодавчо не регульованій сферах: особливості, організація, відповідальність, планування та здійснення. Державний нагляд за підтвердженням відповідності.

Міжнародні та європейські стандарти з підтвердження відповідності: стандарти серій ISO 17000, EN 45000. Глобальний та модульний підходи до оцінки відповідності.

Політика в ЄС з оцінювання відповідності. Комплексний підхід до взаємного визнання результатів сертифікації. Європейські модулі на стадіях життєвого циклу продукції. Модулі на стадії проектування. Модулі на стадії виробництва. Модулі на об'єднаній стадії проектування і виробництва.

Системи управління безпечністю та якістю товарів та послуг. Міжнародні та національні стандарти з управління якістю. Правозастосування системи HACCP та ISO 22000. Розвиток систем простежуваності для харчової продукції. Відносини із WHO/FAO (Кодекс), ОЕСР, ЄЕК ООН та СОР/СФС.

Стандарти BRC, IFS, GlobalGap, програма ЄС щодо оповіщення про небезпечні товари RAPEX тощо.

Система ринкового нагляду. Суть, принципи Нового підходу до ринкового нагляду (резолуція Ради Європи від 07.05.1985р.). Директива щодо акредитації та ринкового нагляду. Директива щодо регламентів для акредитації та ринкового нагляду у зв'язку із реалізацією продукції.

Тема 6. Україна в системі міжнародної технічної допомоги (МТД). Програми МТД в галузі технічного регулювання

Завдання та реалізація спільного Плану дій «Україна – Європейський Союз» щодо вдосконалення національної системи технічного регулювання та споживчої політики і наближення відповідного українського законодавства, норм та стандартів до законодавства ЄС. Концепція розвитку системи технічного регулювання та споживчої політики в Україні.

Зелена книга «Про політику адаптації національного законодавства у сфері технічного регулювання та споживчої політики до європейських вимог», Біла книга «Політика адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог», Червона книга «Про політику адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог», напрями гармонізації законодавства України у сфері технічного регулювання (закони України про ринковий нагляд, про загальну безпеку продукції, про відповідальність за дефектну продукцію тощо), шляхи подолання проблем у сфері адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог.

Зовнішні та внутрішні чинники впливу на систему технічного регулювання та споживчої політики. Напрями адаптації системи технічного регулювання України з вимогами ЄС: проведення адаптації українського законодавства до європейського, гармонізація нормативної бази з міжнародними і європейськими стандартами, поступовий перехід від обов'язкової сертифікації до оцінки відповідності за вимогами технічних регламентів, зміцнення та розвинення спроможності українських інституцій у сфері ринкового нагляду на основі досвіду держав-членів ЄС. Європейська модель розвитку системи технічного регулювання. Приведення інфраструктури якості України відповідно до стандартів ЄС. Реформування системи технічного регулювання.

Аналіз вимог національного, міжнародного та європейського законодавства, що регулює питання надання міжнародної технічної допомоги. Роль та характеристика проектів міжнародної технічної допомоги країн ЄС (проекти TACIS, Twinning тощо).

Особливості та політики дисципліни

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають інформувати викладача про

неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Під час практичних занять використовуються діючі законодавчі та нормативні документи з питань міжнародного технічного регулювання. Під час ситуаційних завдань студенти вивчають порядок їх застосування, набувають навички приймати самостійні обґрунтовані рішення щодо відповідності вітчизняних нормативних документів встановленим міжнародним вимогам.

Виконання передбачених завдань формує у здобувача вищої освіти не тільки теоретичні знання щодо сучасних світових тенденцій у системі міжнародного технічного регулювання, а й практичні навички з пошуку та кваліфікованого застосування нормативної документації у цій сфері.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) вирішення практичних завдань; 2) виконання аудиторних контрольних робіт; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання, творче завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (ситуаційне завдання, творче завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Основы технического регулирования : учебник / Э. В. Белецкий, А. Т. Дорошин, Н. В. Притульская, С. Т. Черепков, Д. А. Янушкевич; Киев. нац. торг.-экон. ун-т. – 2-е изд., с изменениями и доп. – Киев : Киевский национальный торгово-экономический университет, 2015. - 619 с.
2. Міжнародне технічне регулювання : навчальний посібник / О. М. Сафонова, Г. А. Селютіна, М. В. Нечипорук, В. М. Селютін. – Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2013. – 372 с.
3. Топольник В. Г. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю : навчальний посібник / В. Г. Топольник, М. А. Котляр. – Львів : «Магнолія-2006», 2017. – 216 с.
4. Мокій А. І. Міжнародні організації : навчальний посібник / А. І. Мокій, Т. П. Яхно, І. Г. Бабець. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.